

Gläborg

En gammal bohuslänsk gård

Av Sven Rydstrand

Ur LP 1979-05-18

Gården Gläborg finns medtagen i den samling bohuslänska gårdar, som konung Håkan Magnusson år 1317 skänkte till S:t Michaelskapellet i Tönsberg. Gårdsnamnet skrevs då Glebbe eller Glebber, liksom ännu under 1600-talet. En del av gården tillhörde emellertid enligt Den Röd bog Svarteborgs kyrka, och en annan del tillhörde kyrkan i Bro.

I 1573 års jordebok är Gläborg antecknat såsom tillhörande adelsmannen Peder Bille.

År 1683 är antecknat i domboken att en halvpart i Larses gård i Glebber, vilken för åren 1680, 1681, 1682 och 1683 inestår och resterar med dess skatter, blev i lika måtto Kong. Maj:ts och kronan underskreven, vari prästen i Bro ock äger tre öresbol jord.

År 1680 skrevs följande i domboken om kronogården Glebber:

Bonden som bodde där, flyttade därifrån under kriget, varav gården blev öde och har legat öde i fyra år. Husen är av krigsfolket uppbrända, ingen skog finns och ängen ligger för jäfot.

Vid de ting som hölls på Saltkällan den 15 september år 1684 skrevs följande om gården Östra Gläborg:

Erich Nilsson och Tomas Nilsson begär att få upptaga det till Kronan hemfallna hemmanet Östra Gläborg i Håby socken, som för inestående tre års skatter är underskrivet. Och som nämnden beprövade samma gården kunde brukas med mindre det åtnjuter någon förmedling i dess skatters erläggande, ty blev av hans nåde generalen och landshövdingen resolverat att samma hemman skall åtnjuta tre års frihet och sedan förmedling ske till ett halvt hemman i alla extra ordinarie räntor.

Om gården Västra Gläborg skrevs på samma ting följande protokoll:

Blev resolverat att hemmanet Gläborg, som har tillhört riksrådet Harald Staake, för inestående tre års skatter blivit nu Kong. Maj:ts och Kronan tillhörigt.

Jöns Nilsson och Oluf Börgeresson begärde att få upptaga detta hemman. Nämnden berättade att alla husen är borta, så när som en gammal stuga. Åkerna är av skarp brännesand, ängen

skälig, men skog finns ingen. Åborna får tre års frihet från skatt, varpå hemmanet förmedlas till ett halvt mantal.

Om samma gård skrevs följande protokoll vid tinget i Svarteborg år 1685 den 16 oktober:

Jöns Nilsson i Gläborg kärar till sin granne Nills Rasmusson ibidem för att han har tagit ifrån honom en del ägor, som tillförende legat under Jöns Nilssons gård, en åker om en halv skäppa och en lycka om en halv skäppa. Samt även några andra åkrar, som även hävdas av Nills Rasmusson, vilken åbor salig riksrådet Harald Staakes gård.

Befallningsmannen Erich Svensson bekänner denne Jöns Nilssons gård som ock hört hans herrskap Staakarna till, och då tvistade de alltid för ohägn dem emellan, och nu för några år sedan är samma hemman Kong. Maj:t för skattevrak hemfallet. Då i den tiden bägge gårdarna lydde under frälse, bytte befallningsmannen Eich Svensson åkrarna dem emellan.

Avsedes efter Kong. Maj:ts allernådigaste plakat att de åkrarna läggas till Nilses gård igen, som förr dit lytt, och för den lyckan som Nils förr brukat, skall åter betalas för innevarande år efter anpart, som inhöstat en treddepart.

År 1750 ägdes hela frälsehemmanet Gläborg av majoren Gabriel Borgensteierna, som då försålde detsamma till gymnasiebefallningsmannen Petter Fehman på Åby. År 1780 är Västra Gläborg antecknad som skattegård och ägdes av Petter Burman och Gustaf Burman.

År 1800 finns följande ägare:

Norra Gläborg:

Mårten Christiansson, Nils Mattsson och Olof Mattsson.

Västra Gläborg:

Johan Jacob Burman, Sven Burman.

Södra Gläborg:

Amund Christensson, Olof Jacobsson och Olof Hansson.

Östra Gläborg:

Ägare: Kronan. Mönsterskrivareboställe

År 1850 finns följande ägare:

Norra Gläborg:

Karl Andersson, Olof Larsson, Johannes Andersson, Adrian Hansson och Carl P Forsström.

Västra Gläborg:

Johan August Hansson och Adrian Samuelsson.

Södra Gläborg:

Johan August Hansson.

Östra Gläborg:

Kronan